

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çocuk Şarkılarını Bilişsel Çözümleme ve Uygulama Düzeyleri

Şenol AFACAN*

Öz

Çalışmanın amacı, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarının eğitsel müzik dağarcığında yer alan çocuk şarkılarını bilişsel çözümleme ve uygulama (çalma, müziksel okuma) beceri düzeylerini belirlemektir. Yapılan çalışma betimsel yöntem içerisinde yer alan tarama modelindedir.

Öğretmen adaylarının çocuk şarkılarını bilişsel çözümleme düzeylerini belirlemeye yönelik 37 maddeden oluşan başarı testi geliştirilmiştir. Geliştirilen başarı testinin KR-20 güvenilirlik katsayısı 0.81 olarak belirlenmiştir. Çalışmanın asıl uygulaması rastgele seçilen müzik ve müzik öğretimi derslerini almış 2. sınıfta öğrenim gören 26 sınıf öğretmeni adayı ile yapılmıştır. Başarı testinden en yüksek ve düşük puan alan toplam 14 öğretmen adayının çocuk şarkılarındaki uygulama düzeylerine dereceleme ölçeği kullanılarak bakılmıştır.

Çalışmanın sonucunda öğretmen adaylarının çocuk şarkılarını çözümlemedeki bilgi düzeylerinin genel olarak iyi olduğu, uygulama düzeylerinin ise bilgi düzeylerine göre düşük olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni adayı, çocuk şarkılarında bilgi ve uygulama düzeyi, başarı testi, dereceleme ölçeği.

¹17 Ekim 2012 tarihinde elektronik olarak yayımlanmıştır.

*Okutman, Ahi Evran Üniversitesi, senolafacan@gmail.com

Elementary School Teacher Candidates' Cognitive Analysis And Application Levels Of Songs For Kids

Abstract

The aim of this study is to determine the cognitive analysis and application ability (playing, musical reading) levels of songs for kids which take place in the educational music wallets of the elementary school teacher candidates studying in the Department of Elementary School Teacher of Ahi Evran University Education Faculty. The study is survey model which takes place in the descriptive method.

An achievement test intended for determining the cognitive analysis levels of songs for kids by teacher candidates which consists of 34 entries was developed. The reliability of the developed achievement test was found as 0.80. The main application of the study was done with 26 elementary school teacher candidates studying in the 2nd grade who took the randomly chosen music and music education lessons. The application levels in songs for kids of 14 teacher candidates in total who took the lowest and the highest grades in the achievement test were checked by means of the use of classification scale.

At the end of the study it was found that the information levels of teacher candidates at analysing the songs for kids is well in general and that application levels are lower compared to their information levels.

Keywords: Elementary school teacher candidate, information and application level in songs for kids, achievement test, classification scale.

Giriş

Öğrencinin öğrenim hayatının ilk basamağı olan ilköğretim, temel davranışların kazandırılmasında son derece önemlidir. İlköğretimde öğrenciye kazandırılacak müzikle ilgili davranışların öğrencinin müzik yaşantısının temelini oluşturacağı unutulmamalıdır.

Sınıf öğretmeni adaylarının müzik derslerinde gereken donanımına sahip olmaları, sağlıklı müzik dersleri işlemeleri ile doğrudan ilgilidir. İlköğretimde uygulanan yapılandırıcı yaklaşıma dayalı müzik dersleri, etkinlikler yoluyla öğrencinin yaparak yaşayarak öğrenmesini temel almıştır. Y yaparak yaşayarak öğrenme yöntemi, öğrenmenin kalıcı olmasını sağladığı gibi, öğrencinin de aktif olmasına olanak verir. Yapılandırıcı yaklaşıma dayalı müzik derslerinde öğrenmede performans ve etkinliklere ağırlık verildiği göz önüne alındığında öğrencilerin müziği müzik yaparak öğrenmeleri amaçlanmıştır. İşte bu noktada etkinlik uygulamalarının öğrenme alanlarına ilişkin kazanımlara ulaşmada öğrencilerin çalma söyleme yeterliliğine bağlıdır. Öğrencinin yeterliliği ise öğretmenin bu alandaki bilgi ve uygulama becerisine bağlı olarak gelişmektedir. Etkinlik uygulamalarının gerçekleşmesinde özellikle şarkı öğretimi boyutunda öğrencilere çalma-söyleme, nota okuma, yazma becerilerinin kazandırılmış olması etkinliğin amacına ulaşmasında önemlidir. Şarkı söyleme-çalma becerilerinin öğrenciye eksik verilmesi ya da kazandırılmamış olması etkinliklerin sağlıklı işlenmesini olumsuz yönde etkileyecektir.

Bir başka ifadeyle etkinlikler yoluyla kazandırılması düşünülen davranışlara ulaşmada öğretmen örnek olmalı, çalıp söyleyerek bizzat müzik yaparak sınıfta model oluşturmalıdır.

Sınıf öğretmeni ilköğretimde müzik öğretiminin boyutları olan ses eğitimi, kulak eğitimi, çalgı eğitimi, müziksel bilgi eğitimi, müziksel beğeni eğitimi gerçekleştirilebilecek yeterlilikte olmalıdır (Yıldız, 2002).

Şarkı öğretimi müzik eğitiminin en önemli unsurlarından birisidir. Şarkı öğretiminin amacı öğrencilere bir şarkıyı ezgisiyle ve tartımıyla doğru öğretmenin yanında, öğrenciye müziği sevdirmek, öğrencinin müziksel gelişimine hizmet etmek ve bireysel gelişimine olumlu katkıda bulunmaktadır. Şarkı öğretimi söyleme-çalma-yazma ve kuramsal bilgi öğretimi içinde barındıran çok boyutlu bir süreçtir.

Sınıf öğretmeni adaylarına lisans sürecinde müzik okuryazarlığı kazandırılması öğretmen adaylarının çocuk şarkılarını çözümleyebilme, deşifre yapabilme çalma-söyleme becerilerinin geliştirilmesinde çok önemlidir. Çocuk şarkılarının türü ne olursa olsun, öğretmenin bu şarkılarda geçen sesleri, ritimleri, terimleri, işaretleri tanınması, bilmesi gerekmektedir. Ayrıca bu şarkıları doğru çalmalı ve söylemelidir. Şarkı öğretim yöntemlerini bilmenin yanında bu yöntemleri bir şarkıda uygulamalı olarak kullanması gerekmektedir. Öğretmen adaylarının bu donanımına sahip olmaları, ileride meslek hayatlarında daha aktif, üretken ve kendine güvenen bir yapıda olmalarını sağlayacaktır.

2006 İlköğretim Müzik Dersi programı incelendiğinde içerik bakımından birbirleriyle kenetli 4 öğrenme alanı üzerine oluşturulmuştur. Özellikle ilköğretimde üçüncü sınıfa kadar öğrencide görülmesi beklenen kazanımların dağılımı incelendiğinde;

Tablo 1. Öğrenme Alanlarına İlişkin Kazanımların Dağılımı

	1.sınıf	2.sını	3.sınıf	n	%
	f				
Dinleme-söyleme- çalma	10	9	7	2	37.14
Müziksel algı ve bilgilenme	2	5	5	1	17.14
Müziksel yaratıcılık	5	2	5	1	17.14
Müzik kültürü	7	6	7	2	28.57
				0	
TOPLAM				70	

Özgül, 2009'den alınmıştır.

Sınıf öğretmenin müzik dersine gireceği ilk üç yıldaki kazanımların içinde dinleme-söyleme-çalmaya yönelik kazanımların ağırlıkta olduğu görülmektedir. Kalıcı izli öğrenmenin etkinlikler aracılığı ile olacağı programda belirtilmiştir. Dolayısıyla kazanımlara ulaşmada etkinlik uygulamalarının sağlıklı olarak gerçekleştirilmesi gerekir. Etkinlik uygulamaları kazanımlarla ilgili şarkı öğretimine dayanmaktadır. Örnek şarkının öğretmen tarafından doğru olarak bilinmesi doğru uygulanması gerekir. Uygulamada eksiklik etkinliğin teorik olarak işlenmesine sebep olabilir fakat müzik derslerinde

öğrenilen her bilgi uygulamaya aktarılmalıdır. Her bilgi uygulamada bir şarkı ile örneklendirilmelidir.

Öğretmen, ancak doğru ve tutarlı bir müzik yeteneği ya da müzikalite anlayışına sahipse müziği doğru anlama, yapma, yaratma, kullanma eğitimi verebilir; öğrencinin müziksel yeteneklerini doğru ve tutarlı biçimlendirebilir, geliştirebilir (Uçan, 2005).

Öğrenciye okulda kazandırılan müzikler, müzik anlayışı ve beğenisi, ailede ve toplumda yerleşecek, bütün toplumun insanlarıncayaşanılır olacaktır. Bu bakımdan eğitsel müzik öğretimi, bir toplumun müzik yaşamının ve müzik geleceğinin temelidir (Yönetken vd., 1996).

Özellikle çocuğun her seviyedeki okul yaşantıları boyunca verilecek doğru, bilinçli, sistematik bir müzik eğitimi onun bilişsel başarısında, bununla doğru orantılı olarak da hayatı boyunca akademik başarısında olumlu etkiler yaratacaktır (Şendurur ve Barış, 2002).

Sınıf öğretmeni adaylarının üniversiteye gelinceye kadar müzik eğitimini yeterli düzeyde almamış olmaları, müziksel yeteneklerin farklılığı, müzik derslerine karşı tutumları vb. durumlar müziksel davranışların kazandırılması ve geliştirilmesinde farklılık yaratmaktadır. Yeterli donanıma sahip olmadan mezun olan sınıf öğretmeni adaylarının mesleki yaşamlarında müzik derslerini sürdürmede bilgi ve uygulama becerisinde güçlükler yaşayabileceklerini düşündürmektedir.

Ayrıca sınıf öğretmenliği lisans programlarındaki müzik derslerinin üç dönemden iki döneme indirilmiş ve ders saatlerinin azaltılmış olduğu da göz önüne alındığında, sınıf öğretmeni adaylarını, müzik derslerinde teknik donanıma ulaşmalarında olumsuz etkileyeceği söylenebilir.

Müzik okuryazarlığı kazanmamış sınıf öğretmeni adayı ezberlediği şarkılarla öğretim yapar hâle gelebilir ve bu şarkıların sınırlı sayıda olacağı veya zamanla unutulup yanlış öğretilbileceği varsayıldığında bu derslerin öğrencinin müziksel gelişimine katkısının az olacağı veya hiç olmayacağı düşünülebilir. Bu düşüncelerden hareketle sınıf öğretmeni adaylarının bilgi ve uygulama becerilerini incelenmiştir.

Amaç

Bu çalışmada amaç, yeni kur tanımına göre Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında okutulan “Müzik” ve “Müzik Öğretimi” derslerini almış sınıf öğretmeni adaylarının çocuk şarkılarını bilişsel çözümlerinin ve çocuk şarkılarında blokflütü kullanabilme ve müziksel okuma (solfej) becerilerinin incelenmesidir. Bu sayede elde edilecek sonuçlar sınıf öğretmeni adaylarının ilköğretim müzik derslerini yürütebilmesi için gereken bilgi ve becerilere ulaşma düzeyleri hakkında bilgi vermesi açısından önemlidir.

Bu çalışma ile elde edilecek sonuçlara göre daha donanımlı sınıf öğretmeni adaylarının yetiştirilmesine yönelik çözüm önerileri getirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Yapılan araştırma betimsel yöntem içerisinde yer alan tarama modelindedir. Betimsel araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar. Eğitim alanındaki araştırmada, en yaygın betimsel yöntem tarama çalışmasıdır çünkü araştırmacılar bireylerin, grupların ya da bazen fiziksel ortamların özelliklerini özetlemektedir (Büyüköztürk, vd., 2009: 21).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören ve yeni programa göre Müzik ve Müzik Öğretimi dersini almış olan sınıf öğretmeni adayları oluşturmaktadır.

Örneklemi ise; Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 2. sınıfında öğrenim gören ve dört sınıf içerisinde random yöntemle seçilen bir sınıfta bulunan 26 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak amacıyla başarı testi geliştirilmiştir.

Çocuk Şarkılarını Bilişsel Çözümleme Düzeyleri Başarı Testi: Araştırmada kullanılan başarı testi, ilköğretimde okul müziği dağarcığı içerisinde bulunan şarkılarda geçen kuramsal bilgilerden ve temel müzik bilgilerinden yola

çıkılarak geliştirilmiştir. Ön uygulamadaki başarı testi 50 maddeden oluşan çoktan seçmeli bir testtir. Bu maddelerin her birinin amacına uygunluğu 1 alan eğitimcisi ve 2 eğitimcinin görüşleri doğrultusunda sağlanmıştır. Başarı testinin güvenilirliğini araştırmak, anlaşılmayan soruları tespit etmek ve düzeltmek için pilot çalışma yapılmıştır. Pilot çalışma, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören 118 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışmada yer alan 118 öğretmen adayının cevap kâğıtları, her bir soru maddesine verdikleri doğru cevaplar "1 puan" yanlış ve boş cevaplar "0 puan" şeklinde değerlendirilmiştir. Test kâğıtları en yüksek puandan en düşük puana doğru sıralanmıştır. Üst ve alt grup sayısında yer alacak öğretmen adaylarının sayısını belirlemek amacıyla toplam cevap kâğıdının (118) % 27'si (n= 32) bulunmuştur. Veriler Excell 2007 programına aktarılarak alt %27 ve üst %27 gruplar içerisinde yer alan öğretmen adayları üzerinden gerekli istatistikî işlemler yapılmıştır (Tekin, 1993).

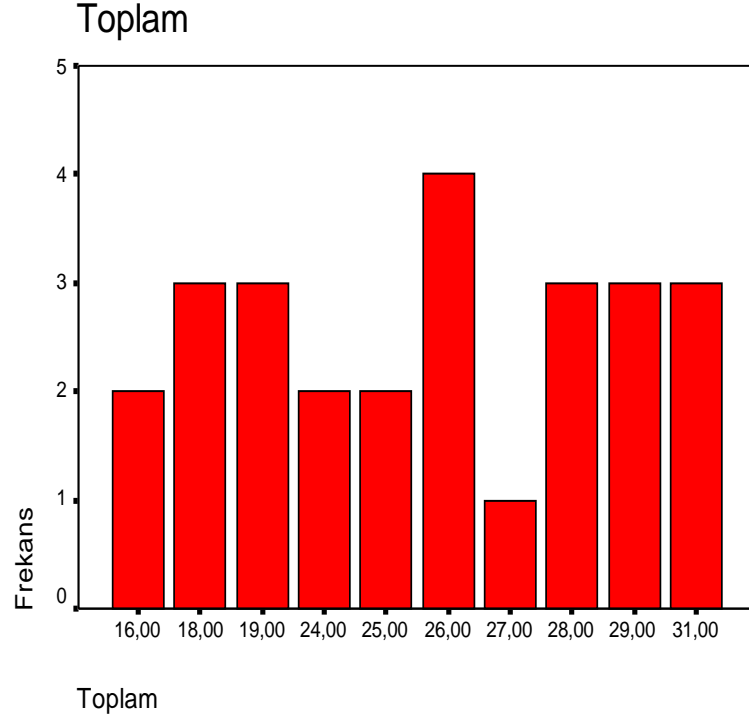
Madde analizi sonucunda başarı testinde yer alan 50 maddenin, güçlük derecesi ve ayırt edicilik indeksi hesaplanmıştır. Ayırt edicilik indeksi (d) 0.20'nin üstünde olan maddeler ölçekte kalmış 13 madde testten çıkartılmıştır (Tekin, 1993). Nihai ölçek 37 madde ile asıl uygulamaya hazır hale getirilmiş ve KR-20 güvenirlik katsayısı 0.81 olarak bulunmuştur. Bu katsayı değeri ile başarı testinin uygulama için oldukça güvenilir bir test olduğu söylenebilir.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın asıl uygulaması için Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören, müzik ve müzik öğretimi derslerini almış olan öğretmen adaylarından rastgele bir grup seçilmiştir. Bu grupta 26 öğretmen adayı bulunmaktadır. 34 maddelik başarı testi öğretmen adaylarına uygulandıktan sonra teste en çok doğru cevap veren öğretmen adayından itibaren puanlar sıralanmıştır. Yine % 27 lik üst ve alt gruplar tespit edilmiştir. Buna göre çalışma grubunu üst grup 7 öğretmen adayı ve alt grup 7 öğretmen adayı olmak üzere toplam 14 öğretmen adayı oluşturmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının çocuk şarkılarını bilişsel çözümleme düzeyleri betimsel istatistik kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarının 37 maddelik başarı testinden aldıkları puanlar bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 15 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Öğretmen adaylarının başarı testinden aldığı puanlar Grafik 1'de gösterilmiştir.

Grafik 1. Öğretmen Adaylarının Çocuk Şarkılarını Çözümleme Düzeyleri Başarı Testinde Aldıkları Puanlara İlişkin Puan Frekans Grafiği

Grafik 1'de araştırmanın örnekleminin % 7,7'lik bir kısmını oluşturan iki öğretmen adayının testten en düşük 16 puan aldıkları, %11,5'lik bir kısmını oluşturan üç öğretmen adayının ise testten en yüksek 31 puan aldığı görülmektedir. Yine aynı şekilde örnekleme bulunan öğretmen adaylarının başarı testinden aldıkları puanların dağınık bir dağılım izlediği görülmektedir.

Araştırmanın örneklemini içerisinde yer alan öğretmen adaylarının çocuk şarkılarını uygulama düzeylerini tespit etmek için çocuk şarkılarını bilişsel çözümlmeye yönelik geliştirilen başarı testinden en yüksek ve en düşük puan alan ve %27'lik grup içerisinde bulunan toplam 14 öğretmen adayı seçilmiştir. Belirlenen öğretmen adaylarının bireysel blokflüt çalma ve müziksel okuma becerilerine bakılmıştır. Öğretmen adaylarının şarkı dağarcığında bulunan ve notayla şarkı öğretim yöntemi ile çalışılmış ve uygulamada aşağıdaki şarkılar seçilmiştir. Şarkı seçimi yapılırken, Akkaş (2007) ile Sun, Sun ve Kuterdem (2005)'den yararlanılmıştır.

Karlı Dağlar (S.Aydoğan)	Karga İle Tilki (Söz: S.Egüz)
Sağlık (Çek Ezgisi)	Samsun'dan Doğan Güneş (S.Acay)
Gel Bize Katıl Bize (M.Sun)	Merdiven (E.Okay)
Dostluk (Alman Ezgisi)	Kuş Uçar (S.Egüz-Z.Aydıntan)
Halay (S.Egüz)	Atatürk Çiçekleri (S.Aydoğan)
Üç Şey (S.Aydoğan)	Atabarı (Anonim)
Ankara Türküsü (Anonim)	23 Nisan (S.Egüz)
Öğretmenim (E.Okay)	Keklik (S. Egüz)

Deşifre yapma becerilerinin değerlendirilmesinde ise aşağıdaki şarkılar

seçilmiştir:

Müzik Sevgisi (S.Aydoğan)	Sabah (Fransız Ezgisi, Söz: A.M. Ataman)
Bulut Olsam (S.Aydoğan)	Balık, Ördek, Kurbağa (M. Dinçer)
Sis Dağı (Anonim)	Oyun (J. Brahms)
Annem Annem (Alman Ezgisi)	Maçka Yolları (Anonim)
Kısa Veda (Alman Ezgisi Söz: H. Bedii Yönetken)	Orman (E.Okay)
Mutluluk Şarkısı (M. Sun)	Sonbahar (H. Seyrek)
Sarı Mendil (Anonim)	Üç Elma (Anonim)

Derecelleme ölçeği geliştirilirken, MEB (2007a, 2007b, 2007c) İlköğretim Müzik 1-2-3 Öğretmen Kılavuz Kitabında bulunan dereceli puanlama anahtarına ilişkin kazanımlardan yararlanılmıştır.

Öğretmen adaylarının belirlenen şarkıların bazılarında bireysel olarak derecelleme ölçeği kullanılarak uygulamada blok flütü çalma ve deşifre becerilerine bakılmıştır. Derecelleme ölçeğindeki her bir puanın karşılığı aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1-Zayıf: Notaların çalınmasında doğru kullanımlar yok denecek kadar azdır. Süre değerleri dikkat edilmeden çalınmış ve çok fazla hata bulunmuştur.

2-Orta: Notaların çalınmasında zaman zaman sıkıntılar yaşanmaktadır. Notalar çoğunlukla sürelerine dikkat edilerek çalınmış ancak hatalar bulunmuştur.

3-İyi: Notalar genel olarak doğru çalınmıştır. Yok denecek kadar az hata bulunmuştur.

4-Çok iyi: Tüm notalar doğru ve sürelerine uygun olarak çalınmıştır.

Tablo 2. Blokflüt Çalma Ve Deşifre Düzeylerinin Becerilerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Dereceleme Ölçeği

Tablo 2'de blokflüt çalma ve deşifre düzeylerinin becerilerinin

Gözlenen Nitelikler		ÜST GRUP							ALT GRUP						
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Blokflüt Çalma Becerileri	Notaları doğru ve temiz seslerle çalma	4	1	4	3	1	3	3	1	1	1	1	1	2	3
	Şarkıda geçen notaları süre değerlerine uygun çalma	4	1	4	2	1	2	2	1	1	1	1	1	2	3
Blokflüt Çalma Deşifre Becerileri	İlk kez gördüğü şarkının notalarını doğru ve temiz çalma (Deşifre)	3	1	3	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
	Deşifrede tartımsal yapıları çözümleyebilme	3	1	3	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ortalama	\bar{x}	4	1	4	2	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2

değerlendirilmesinde kullanılan dereceleme ölçeği, gözlenen niteliklerle birlikte verilmiştir.

Tablo 2'ye göre üst grup öğretmen adaylarından daha önce sınıf ortamında çalışmış çocuk şarkılarını blokflüt ile çalmada A, C, D, F ve G öğretmen adaylarının notaları doğru ve temiz olarak çaldıkları, D, F ve G öğretmen

adaylarının ritimsel olarak hatalar yaptıkları görülmüştür. Öğretmen adaylarından A ve C şarkıyı hatasız çalmıştır. Öğretmen adaylarında B ve E nin blokflüt kullanma becerilerinin zayıf olduğu şarkının çalınmasında çok fazla hata yaptıkları belirlenmiştir.

Alt grup öğretmen adaylarından H, I, J, K ve L nin blokflüt çalma becerilerinin zayıf olduğu M öğretmen adayının blokflüt çalma becerisinin orta düzeyde olduğu çoğunlukla doğru çaldığı söylenebilir. N öğretmen adayı ise şarkıyı iyi düzeyde çalmış fakat bir, iki hata yapmıştır.

Deşifre becerilerinde belirlenmesinde seçilen şarkılar çalışılmış şarkıların ses aralığı ve tartım yapısına uygun olarak seçilmiştir. Üst grup öğretmen adaylarından A ve C'nin dışında diğer öğretmen adaylarının deşifre yapamadıkları görülmüştür.

F ve G öğretmen adaylarının çalışılmış şarkılarda çalma düzeylerinin deşifre boyutunda aynı olmadığı deşifre yapmada nota okuma ve çalmada zayıf oldukları tespit edilmiştir. Buradan F ve G öğretmen adaylarının ezbere çaldıkları söylenebilir. D öğretmen adayı ise deşifre boyutunda orta düzeyde olduğu çözümlemede hatalarının bulunduğu fakat yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir.

Alt grup öğretmen adaylarının deşifre becerilerine bakıldığında tüm öğretmen adaylarının zayıf olduğu görülmektedir. Nota okuma ve süreleri uygun çalmada çok fazla hatalarının olduğu görülmüştür. M ve N öğretmen adaylarının çalışılmış parçaları ezberledikleri kulaktan çaldıkları ezbere çaldıkları söylenebilir. Grubun diğer öğretmen adayları ise nota okuma, notaları çalgı üzerinde yerlerini bilmede ve şarkı içinde uygulamada zayıf oldukları belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının belirlenen şarkıların bazılarını bireysel olarak okumaları istenmiş dereceleme ölçeği kullanılarak uygulamada müziksel okuma ve deşifre becerilerine bakılmıştır. Dereceleme ölçeğindeki her bir puanın karşılığı aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1- Zayıf: Notaların dizek üzerinde tanımada çok fazla hata yapılmıştır. Notalar süreleri dikkat edilmeden okunmuş çok fazla hata bulunmaktadır. Notalar doğru seslerde okunmamıştır.

2-Orta: Notaları tanımada zaman zaman sıkıntılar yaşanmaktadır. Notalar çoğunlukla süreleri dikkat edilerek çalınmış fakat hatalar bulunmaktadır. Notaların ezgisel okunmasında hatalar yapılmıştır.

3-İyi: Notaların isimleri genel olarak doğru okunmuştur. Süre değerlerinde yok denecek az hata bulunmuştur. Sesler yüksekliğine genel olarak uygun okunmuştur.

4-Çok iyi: Notaların isimleri, süreleri ve müziksel sesleri ile doğru okunmuştur.

Tablo 3'te müziksel okuma (solfej) düzeylerinin değerlendirilmesinde kullanılan dereceleme ölçeği, gözlenen niteliklerle birlikte verilmiştir.

Tablo 3. Müziksel Okuma (Solfej) Düzeylerinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Dereceleme Ölçeği

Gözlenen Nitelikler		ÜST GRUP							ALT GRUP						
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Müziksel Okuma Becerileri	Notaları tanıma	4	2	4	3	1	1	3	1	3	2	1	1	1	3
	Sesleri sürelerine uygun ritimsel doğru okuma	4	2	4	2	1	1	2	1	2	2	1	1	1	2
	Sesleri yüksekliklerine uygun okuma (Ezgisel)	4	1	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Müziksel Okuma Deşifre Becerileri	Notaları tanıma	3	1	3	2	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2
	Sesleri sürelerine uygun ritimsel doğru okuma	3	1	3	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Sesleri yüksekliklerine uygun okuma (Ezgisel)	3	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ortalama	\bar{x}	4	1	4	2	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2

Tablo 3 incelendiğinde üst grup öğretmen adaylarından A ve C'nin çalışılmış bir şarkıyı müziksel okuma düzeylerinin çok iyi olduğu notaların isimleri, süreleri ve ezgisel okunmasında hata yapmadıkları görülmüştür. D ve G öğretmen adaylarının çalışılmış şarkılarda notaları tanıma düzeylerinin "iyi" olduğu aynı şarkıda geçen seslerin süre değerlerine uygun okumada "orta" düzeyde oldukları, müziksel okumada ise sesleri incelik ve kalınlık özelliklerine göre okuyamadıkları görülmüştür. B öğretmen adayının notaları tanıma ve ritimsel okuma düzeyinin "orta" düzey olduğu söylenebilir.

Alt grup öğretmen adaylarından müziksel okuma düzeylerinin sonuçlarına bakıldığında I ve N öğretmen adaylarının notaları dizek üzerinde tanıdıkları, ritimsel okumada hataları olmasına rağmen çoğunlukla doğru okudukları söylenebilir. Alt grup öğretmen adaylarının tamamının müziksel okumada seslerin yüksekliğine uygun okuyamadıkları görülmüştür. Öğretmen adaylarından H, K, L ve M'nin müziksel okumada notaları dizek üzerinde tanımadıkları notaları süre değerlerine uygun okuyamadıkları görülmüştür. Tablo 2 ile tablo 3 karşılaştırıldığında I ve J öğretmen adaylarının blokflüt çalma düzeylerinin zayıf olduğu buna karşılık müziksel okuma düzeylerinin "orta" düzey olduğu görülmektedir. Bu öğretmen adaylarının çalgı çalabilme becerisi kazanmadıkları söylenebilir. H, K ve L öğretmen adaylarının çalma ve müziksel okumada "zayıf" düzeyde olduğu görülmektedir. M öğretmen adayına bakıldığında blokflütü ezbere çaldığı söylenebilir.

Deşifre yapmada üst grup öğretmen adaylarından A ve C'nin deşifre becerilerinin "iyi" düzeyde olduğu, bilgilerini başka şarkılarda uygulamaya aktarabildikleri görülmüştür. Tablo 2 ve tablo 3'e göre çalma ve okuma becerisi kazanan yalnızca A ve C öğretmen adaylarının olduğu söylenebilir. D öğretmen adayının deşifre yapmada "orta" düzeyde olduğu, okuma ve çalma becerisi kazandığı fakat yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir.

Müziksel okumada (solfej) çalışılmış şarkılar için ezginin başlangıç motifi piyano ile çalınmış devamı öğretmen adayı tarafından eşliksiz olarak okunmuştur. Tablo 3'ün üçüncü maddesi ezgisel okumada A ve C öğretmen adayları dışındaki adaylar tarafından şarkıların notaları doğru seslerde okunmamıştır. Aynı değerlendirmede öğretmen adaylarının tamamına ezgisel eşlik yapılarak bu şekilde okumaları istenmiştir. Uygulama sonucunda üst grup öğretmen adaylarından D ve G'nin bu defa şarkıyı doğru seslerde okudukları, alt grup öğretmen adaylarından J'nin de doğru seslerde okuduğu görülmüştür.

Öğretmen adaylarının diğerlerine yapılan eşlik sonucunda ezgisel okumada herhangi bir değişiklik olmamıştır.

Sonuçlar

Yapılan araştırma sonucunda öğretmen adaylarının çocuk şarkılarında geçen kuramsal bilgileri ve temel müzik bilgilerinin geliştirilen başarı testine göre genel olarak "iyi" olduğu görülmüştür. Lisans sürecinin yalnızca 2. sınıfında müzik dersi gören öğretmen adaylarının mezun oluncaya kadar bir daha müzik dersi görmeyecekleri düşünüldüğünde, verilen bilgileri unutacakları ve eksik bilgilerle öğretmen olacakları düşünülebilir.

Araştırmanın uygulama düzeyi sonuçlarına bakıldığında ise, çalma, müziksel okuma ve deşifre düzeyleri bilgi düzeylerine göre çok düşüktür. Müzik dersinin uygulama ağırlıklı ders olduğu göz önüne alındığında; uygulamadaki eksiklikler ve yaşanan güçlükler sınıf öğretmeni adayının teori ağırlıklı ders işlemesine sebep olabilir. İlköğretimde öğrencilerin müziği yaparak, yaşayarak öğrenmeleri esas alınmıştır. Öğretmenin uygulamadaki yetersizliği öğrencinin bu alandaki kazanımlarına olumsuz yansiyebileceği düşünüldüğünde öğrenci müzikten soğuyabilir veya müzik yapma isteğini kaybedebilir. Bu durumda öğrencinin müziksel gelişimini olumsuz etkileyebilir.

Öneriler

Yapılan araştırma sonucunda aşağıdaki öneriler getirilmiştir;

1. Uygulama sonuçlarına bakıldığında nota okuma becerisinin zayıf olduğu öğretmen adaylarının müziksel okumada zorlandıkları görülmüştür. Derslerde solfej eğitime ve kulak eğitime daha çok ağırlık verilebilir.
2. Sınıf öğretmeni adaylarına çalıp aynı zamanda söyleyebilecekleri bir çalgının eğitimi verilebilir. Bu şekilde verilen eğitimin öğretmen adaylarının şarkıları duyarak söylemelerini sağlayabilir, ezgisel olarak doğru söylemelerine katkısı olabilir.
3. Eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümlerinde seçmeli çalgı dersleri (Örn; Bağlama, Gitar, Mandolin vb.) konulabilir. Bu durum öğretmen adaylarının müzikle iç içe olmalarına, genel müzik kültürü edinmelerinde olumlu etkiler yapabilir.
4. Öğretmen adaylarına müzik okuryazarlığı öncelikli olarak lisans sürecinde mutlaka kazandırılmalıdır. Mevcut programda müzik dersleri 3

dönemden 2 döneme indirilmiş ve 4 yıllık öğrenim süreci içerisinde müzik dersleri bir yıldır. Hazır bulunuşluk düzeylerinin çok farklı olduğu öğretmen adaylarının bu sürede temel müzik bilgilerine sahip olma ve uygulama becerisi edinmeleri mümkün olmayabilir. Dolayısıyla ders dönemleri artırılabilir.

5. Derslerde sınıf öğretmeni adaylarına müzik türlerine ilişkin dinletiler yapılabilir, bu sayede öğretmenlerin genel müzik kültürü edinmeleri sağlanabilir. Öğretmen adaylarında müzik sevgisi, sanatsal bir bakış açısı kazandırılmalıdır.

6. Sınıf öğretmenliği ana bilim dallarında müzik anfileri oluşturulmalı, orff çalgıları, CD ve materyaller temin edilmeli, öğretmen adaylarının şarkılara ritim çalgıları kullanarak eşlik edebilmesi sağlanmalı, buna yönelik çalışmalar yapılabilir öğretmen adaylarının boş zamanlarında bu tür çalışmalar yapabilecekleri imkânlar yaratılmalıdır.

Kaynakça

- Akkaş, S. (2007). *Orff çalgıları ve blokflüt ile müzik eğitimi*. Ankara: Feryal Matbaacılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (3. Baskı). Ankara: Pegem A Akademi.
- MEB (2007a). *İlköğretim Müzik 1 Öğretmen Kılavuz Kitabı*. İstanbul: Tavashlı Matbaacılık.
- MEB (2007b). *İlköğretim Müzik 2 Öğretmen Kılavuz Kitabı*. İstanbul: Tavashlı Matbaacılık.
- MEB (2007c). *İlköğretim Müzik 3 Öğretmen Kılavuz Kitabı*. İstanbul: Tavashlı Matbaacılık.
- Özgül, İ. (2009). *Müzik eğitimi ve öğretimi* (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Sun, M. Sun, İ. ve Kuterdem, L. (2005). *Seksen Yılın En Güzel Okul Şarkıları*. Birinci Basım, Ankara: Sun Yayınevi.
- Şendurur, Y. ve Barış, D. A. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *G. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 165-174.
- Tekin, H. (1993). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (7. Baskı). Ankara: Yargı Kitap ve Yayınevi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum* (3. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde müzik öğretimi birinci kademe*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Yönetken, H.,B., Fenmen, M., Menuhin,Y., Lobos, H. V., Sun, M., Uçan, A. Bayraktar, E. ve Aydoğan, S. (1996). *Müzik öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

EK 1

Çocuk Şarkılarını Bilişsel Çözümleme Düzeyleri Başarı Testinin Madde Analizi sonucunda kalan 37 maddenin p ve d değerleri

Madde numarası	p	d	Madde numarası	p	d
1	0,578125	0,65625	21	0,578125	0,59375
2	0,609375	0,34375	22	0,59375	0,4375
3	0,6875	0,5625	23	0,390625	0,28125
4	0,46875	0,375	24	0,546875	0,40625
5	0,46875	0,3125	25	0,296875	0,40625
6	0,59375	0,5625	26	0,265625	0,34375
7	0,53125	0,5	27	0,390625	0,40625
8	0,4375	0,25	28	0,359375	0,40625
9	0,578125	0,34375	29	0,375	0,25
10	0,46875	0,4375	30	0,5	0,5625
11	0,65625	0,4375	31	0,578125	0,46875
12	0,609375	0,28125	32	0,328125	0,28125
13	0,390625	0,53125	33	0,546875	0,59375
14	0,4375	0,5	34	0,71875	0,375

15	0,578125	0,53125	35	0,5625	0,5
16	0,484375	0,40625	36	0,390625	0,53125
17	0,703125	0,34375	37	0,46875	0,3125
18	0,5	0,375			
19	0,578125	0,46875			
20	0,359375	0,21875			